

Tekoälypolitiikka ja hallintamalli

16.6.2026

**Satakunnan
hyvinvointialue**

Johdanto

Visio ja tavoitteet, tausta, ohjaavat käytänteet sekä määritelmät

Visio ja tavoitteet

Tekoälyn nopea kehitys avaa Satakunnan hyvinvointialueelle uusia mahdollisuuksia toiminnan ja palveluiden kehittämiseen. Hyödyntämällä tekoälyratkaisuja voidaan parantaa palveluiden laatua ja saavutettavuutta ilman, että resurssien määrää tarvitsee lisätä samassa suhteessa kasvavaan palvelutarpeeseen. Tekoäly auttaa esimerkiksi diagnostiikassa, palvelutarpeiden arvioinnin tukena, vaikuttavien palveluiden ja hoitomuotojen valinnassa, prosessien ja palveluketjujen tehostamisessa sekä johtamisessa tarvittavan datan analysoinnissa.

Tekoälypolitiikka pähkinänkuoressa

Tekoälypolitiikka on olennainen osa Hyvinvointialueen tekoälyn hyödyntämistä. Se määrittelee Hyvinvointialueen tekoälyratkaisujen hyödyntämisen periaatteet, vastuut sekä tekoälyn hyödyntämiseen liittyvät seuranta- ja valvontakäytännöt. Poliitiikka linjaa tekoälyn vastuullista ja turvallista käyttöä ja varmistaa, että tekoälyn hyödyntäminen tukee hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden saavuttamista. Tätä politiikkaa täydentävät tarkemmat ohjeet ja päätökset tekoälyn käytöstä, jotka tukevat käytännön toimeenpanoa sekä asiakkaiden, henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden luottamuksen ja oikeuksien varmistamista.

Tekoälypolitiikka auttaa Hyvinvointialueen työntekijöitä hyödyntämään tekoälyratkaisuja käytännön työssä sekä tukee päätöksentekoa tekoälyyn liittyvissä kysymyksissä. Tekoälypolitiikassa määritellyt periaatteet, vastuut ja seurannan käytännöt koskevat kaikkia Hyvinvointialueen toimijoita ja sopimusvastuullisia sidosryhmiä.

Tekoälyn hallintamalli pähkinänkuoressa

Tekoälyn hallintamalli on olennainen osa Hyvinvointialueen tekoälyn hyödyntämistä. Hallintamalli varmistaa, että tekoälyratkaisut ovat linjassa Hyvinvointialueen tavoitteiden kanssa ja että niiden mahdollisuudet, potentiaali ja arvo hyödynnetään täysimääräisesti.

Lisäksi hallintamallin avulla voidaan varmistaa, että tekoälyä käytetään eettisesti ja lainsäädännön mukaisesti, mikä muodostaa osan riskienhallintaa ja lisää luottamusta tekoälyjärjestelmiin.

Hallintamallin avulla voidaan yhdenmukaistaa erilaiset tekoälynäkökulmat ja sovittaa ne yhteen vision, strategian, painopisteiden ja resurssien kanssa. Lisäksi se myös tukee jatkuvaa kehittämistä ja innovointia, mikä mahdollistaa Hyvinvointialueen toiminnan kehittämisen sekä asiakaskokemuksen ja -tyytyväisyyden parantumisen.

Taustaa hallintamallin osalta

Tekoälyn hallintamallille keskeistä on...

- Toimintatapa, jossa luotettavan tekoälyn periaatteet sisällytetään olemassa oleviin viitekehyksiin ja prosesseihin.
- Oikeanlaisen toimintamallin ja sitä tukevien prosessien ja teknologioiden määrittäminen tekoälyn hallinnan käyttöönottoa ja ylläpitoa varten.
- Tekoälyaloitteisiin osallistuvien keskeisten sidosryhmien tehtävien ja vastuiden selkeä määrittely.
- Keskeisten mittarien määrittämisen ja käyttöönoton tekoälytoiminnan jatkuvan kehittämisen varmistamiseksi ja tekoälystä saatavan arvon todentamiseksi.

Hyvä tekoälyn hallintamalli...

- Varmistaa, että tekoälytoiminnot vastaavat organisaation asettamiin tavoitteisiin.
- Yhdenmukaistaa erilaiset tekoälynäkökulmat ja sovittaa ne yhteen strategian, painopisteiden ja resurssien kanssa.
- Luo ympäristön joka edistää tekoälyinnovointia ja uusien ideoiden syntymistä.
- Luo strukturoidun ja täsmällisen mallin tekoälyn kehittämisen hallintaan ja nopeiden mukautusten tekemiseen ympäristön muuttuessa.

Tyypillisesti tarve syntyy

- ✓ Kun halutaan varmistaa tekoälystä saatavien mahdollisuuksien, potentiaalin ja arvon tunnistaminen ja hyödyntäminen
- ✓ Kun halutaan **suojaautua** riskeiltä ja varmistaa vaatimustenmukaisuus
- ✓ Kun halutaan **lisätä käyttäjien luottamusta** (sisäiset ja ulkoiset).
- ✓ Kun halutaan **edistää vastuullisuutta ja avoimuutta**.
- ✓ Kun halutaan **hyödyntää tekoälyn arvoa** laajamittaisesti ja vastuullisesti
- ✓ Kun halutaan varmistua **sääntelyn** noudattamisesta
- ✓ Kun halutaan **suojata tekoälymallit** ulkopuolisilta uhilta

Määritelmät

Määritelmä	Selite
Tekoälyjärjestelmä	Järjestelmä, joka käsittelee tietoa ja tuottaa ennusteita, sisältöä, suosituksia tai päätöksiä ennalta asetettujen tai toimintansa perusteella määrittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi. Tuotoksilla voi olla vaikutuksia fyysisiin tai digitaalisiin ympäristöihin.
Autonomia ja mukautuvuus	Tekoäly voi toimia eri tasoilla itsenäisesti ja sopeutua käytön aikana uuteen tietoon tai tilanteisiin.
Generatiivinen tekoäly	Tekoäly, joka tuottaa uutta sisältöä (esim. tekstiä tai kuvia) – tyypillisesti laajoilla kielimalleilla, kuten esim. Copilot, ChatGPT, Gemini tai Claude
Sääntöperusteinen automaatio	Automaatio, jossa järjestelmä suorittaa tehtäviä ennalta määriteltyjen sääntöjen mukaisesti ilman oppimiskykyä tai itsenäistä päätöksentekoa, voidaan käyttää esimerkiksi hallintopäätöksissä hallintolain mukaisesti, sen ennustettavuuden ja ymmärrettävyyden vuoksi huomioiden kuitenkin tiedonhallintalain reunaehtojen toteuttaminen.

Tekoälyn tarkempi määritelmä on kuvattu Satakunnan hyvinvointialueen tekoälypolitiikassa.

**Satakunnan
hyvinvointialue**

Tekoälyn hallintaan liittyvät toimintamallit

Toimintamalli, roolit ja vastuut

**Satakunnan
hyvinvointialue**

Roolit ja vastuut

Tekoälyratkaisujen hallinnan tehtävät ja vastuutahot

Tehtävä	Kuvaus	Vastuutaho
Lainsäädännön noudattaminen	Tekoälyjärjestelmien käyttöä koskevien lainsäädännön velvoitteiden täyttymisen varmistaminen.	Aluehallitus
Strategiset linjaukset	Organisaatiotasoisista tekoälyn hyödyntämistä koskevista strategisista ja periaatteellisista linjauksista päättäminen	Aluehallitus
Vastuuhenkilöiden nimeäminen	Lainsäädännön edellyttämien vastuiden toteuttamiseksi vastuuhenkilöiden nimeäminen varmistaen, että erityisesti suuririskisten tekoäly-järjestelmien käyttöönottoon liittyvät vaatimukset toteutuvat asianmukaisesti.	Hyvinvointialuejohtaja
Ohjeistuksen saatavuus	Hyvinvointialueen työntekijöille kohdistetun tekoälyratkaisujen hyödyntämistä koskevan yleisen ohjeistuksen saatavuuden ja ajantasaisuuden varmistaminen	Hyvinvointialuejohtaja
Tekoälyn strateginen hyödyntäminen	Tekoälyn potentiaalin hyödyntämisen varmistaminen hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden toteuttamisessa.	Toimialuejohtaja tai muu määritelty viranhaltija
Kehittämisvaiheen määrittely	Tekoälyjärjestelmän hyväksytyn käyttötarkoituksen ja syötettävien tietojen määrittely. Riskiarvioiden hyväksyminen.	Vastaava viranhaltija ja tietojärjestelmän vastuuhenkilö
Käyttöönoton ja käytön valvonta	Sovellusten täysimääräisen hyödyntämisen varmistaminen, tavoitteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta. Käyttöönoton hyväksyminen tai hylkääminen. Käytön keskeyttämisestä päättäminen	Vastaava viranhaltija ja tietojärjestelmän vastuuhenkilö
Perusoikeusvaikutusten arviointi	Perusoikeusvaikutusten arviointi, tietojärjestelmäkohtaisten käyttö-ohjeiden saatavuuden varmistaminen ja käytön periaatteiden määrittely..	Vastaava viranhaltija ja tietojärjestelmän vastuuhenkilö
Poikkeamien ja häiriöiden hallinta	Poikkeamien ja toimintahäiriöiden ilmoittaminen järjestelmätoimittajalle ja tarvittaessa viranomaiselle.	Vastaava viranhaltija ja tietojärjestelmän vastuuhenkilö
Osaamisen varmistaminen	Henkilöstön riittävän osaamisen varmistaminen ja jatkuvan kouluttautumisen varmistaminen. mahdollistetaan jatkuva kouluttautuminen.	Esihenkilöt
Työntekijöiden velvollisuudet	Yleisiin ja järjestelmäkohtaisiin käyttöohjeisiin perehtyminen ja poikkeamista, toimintahäiriöistä ja vaaratilanteista raportointi välittömästi.	Kaikki työntekijät

Tekoälyratkaisujen hallinnan vastuutahot

Vastuutaho	Tehtävät
Aluehallitus	- Tekoälyjärjestelmien käyttöä koskevien lainsäädännön velvoitteiden täyttymisen varmistaminen - Organisaatiotasoisista tekoälyn hyödyntämistä koskevista strategisista ja periaatteellisista linjauksista päättäminen
Hyvinvointialuejohtaja	- Lainsäädännön edellyttämien vastuuhenkilöiden nimeäminen varmistaen, että erityisesti suuririskisten tekoäly-järjestelmien käyttöönottoon liittyvät vaatimukset toteutuvat asianmukaisesti - Hyvinvointialueen työntekijöille kohdistetun tekoälyratkaisujen hyödyntämistä koskevan yleisen ohjeistuksen saatavuuden ja ajantasaisuuden varmistaminen
Tietosuoja ja tietoturvan ohjausryhmä	Tietosuoja ja tietoturvan hallintamallin mukainen linjaus, hyväksymis- ja valvontavastuu tekoälyratkaisuihin liittyvissä organisaatiotasoisissa tietosuoja- ja tietoturva-asioissa
Toimialuejohtaja tai muu määritelty viranhaltija	Tekoälyn potentiaalin hyödyntämisen varmistaminen hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden toteuttamisessa.
(Tietojärjestelmän)-vastaava viranhaltija ja vastuuhenkilö	- Tekoälyjärjestelmän hyväksytyn käyttötarkoituksen ja syötettävien tietojen määrittely. Riskiarvioiden hyväksyminen. - Sovellusten täysimääräisen hyödyntämisen varmistaminen, tavoitteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta. Käyttöönoton hyväksyminen tai hylkääminen. - Käytön keskeyttämisestä päättäminen - Perusoikeusvaikutusten arviointi, tietojärjestelmäkohtaisten käyttö-ohjeiden saatavuuden varmistaminen ja käytön periaatteiden määrittely. - Poikkeamien ja toimintahäiriöiden ilmoittaminen järjestelmätoimittajalle ja tarvittaessa viranomaiselle
Esihenkilöt	Henkilöstön riittävän osaamisen varmistaminen ja jatkuvan kouluttautumisen varmistaminen. mahdollistetaan jatkuva kouluttautuminen.
Työntekijät	Yleisiin ja järjestelmäkohtaisiin käyttöohjeisiin perehtyminen ja poikkeamista, toimintahäiriöistä ja vaaratilanteista raportointi välittömästi.

**Satakunnan
hyvinvointialue**

Toimintamalli

Tekoälyn hallinnan toimintamallia koskevat periaatteet

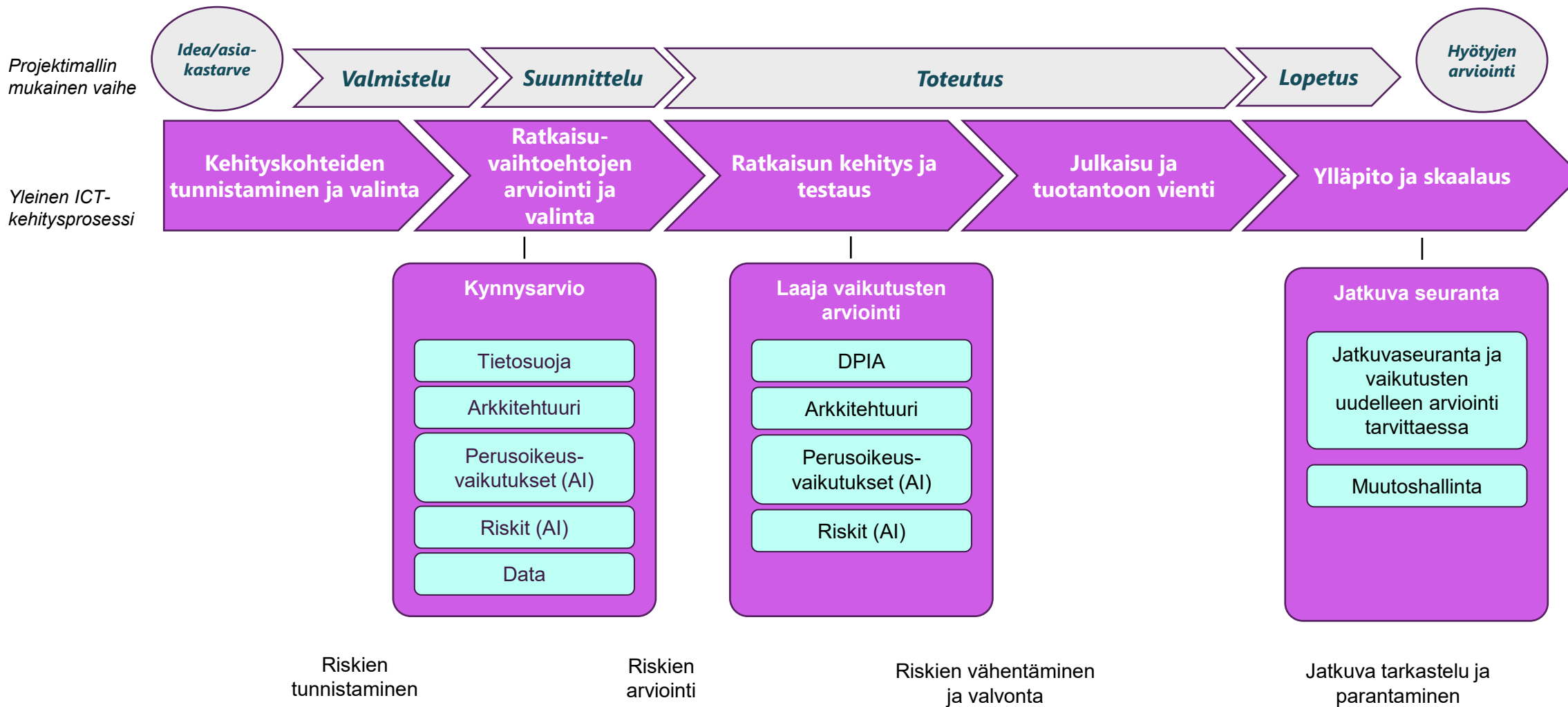
Satakunnan hyvinvointialueen tekoälyn hallintamallin tavoitteena on varmistaa, että tekoälyratkaisut tukevat hyvinvointialueen strategisia tavoitteita turvallisesti, eettisesti ja vaikuttavasti. Tavoitteena on lisäksi, etteivät tekoälyratkaisujen hallintaan liittyvät toimintamallit ja käytännöt muodosta hyvinvointialueen toiminnassa omaa ja erillistä toimintalinjaansa, vaan ne on tarkoitus tuoda osaksi toiminnan ja ICT-ratkaisujen kehitysprosesseja, hankintakäytäntöjä sekä muutosten hallintaa.

Kun tekoälyn hallintaan liittyvät toimintaperiaatteet muodostuvat osaksi vakiintuneita toimintatapoja, voidaan tekoälyn eettiset, oikeudelliset ja tietoturvaan liittyvät näkökulmat huomioida systemaattisesti kehittämisen eri elinkaaren vaiheissa sekä vähentää päällekkäistä työtä ja hallinnollista kuormaa. Lisäksi tällä tavoin voidaan varmistaa, että tekoälyratkaisut ovat yhteen toimivia ja linjassa muun ICT-ympäristön kanssa.

Tekoälyn hallintaan liittyvä toimintamalli

**Satakunnan
hyvinvointialue**

Kiitos!